

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadványban dírvé.
Egy évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 -
Helyben hához hordva:
Egy évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 -
Videke postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, kivétel az
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 4.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 217. szám. Nagyvárad. Péntek 1915 szeptember 24.

Heves harcok Kelet-Galiciában.

Budapest, szeptember 23. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A kelet-galiciai harctéren a nap általában csendben telt el, csak előretolt osztagok közti csatározás folyt az Ikva és a Styr mentén. Több helyen heves harcok fejlettek ki így Novo Pocajevtől délkeletre két orosz támadást visszavertünk. Egy ellenséges gyalogezred az Ikva torkolata közelében éjjel átjutott a Styren, de csapataink ellentámadása elől nagy veszteséget szenvedve volt kénytelen a keleti partra visszamenni. Ma csapatainkat, melyek eddig Lucktól keletre voltak a Styr nyugati partjain levő hadállásokba vettük vissza.

Olasz hadszíntér.

Budapest, szeptember 23. (Hivatalos.)

A tiroli határszakaszon több kisebb ütközet volt. A Tonale szakaszon valamint Pondmotól északra és keletre kisebb olasz csapatok támadásait vetettük vissza. A Wulgerenthes Lafranni fensik újra az ellenség nehéz tüzérségének tüze alatt állott. A Monte Costant védő bátor csapataink, akik ezt a messze harc vonalunk előtt lévő határhegyet hónapokon át védték meg nagy számbeli túlerővel támadó ellenséggel szemben ma korán reggel ebből a több mint 10 szerez túlerő által megtámadott és már csaknem teljesen körülrzárt hadállásból kivonták.

A Dolomit szakaszon a tüzérségi harcok nagy heveséggel tartanak. A karinbiai harc vonalon tegnap este egy alpesi csapat megkísérelte, hogy a Monte Peralban vonalainkat áttörje. Nagy veszteségeket okozva vertük vissza támadásukat. A tenger melléki harc vonalon csapataink tevékenysége tüzérségi és lövészárk harc keretében sikeres vállalkozásra szorított. Ma zárul le az Olaszország elleni háború negyedik hónapja. Az olaszok ezen négy hónap alatt nem szánták rá magukat nagyobb szabású vállalkozásra, hanem csak egyes terepszakaszok ellen intéztek néha több hadosztályt tévő haderővel támadásokat. Mindhiába harc vonalunk, szilárdabban áll, mint valaha.

Délkeleti hadszíntér.

Nincs lényeges esemény. *Höfer.* (Minisztelnökség sajtóosztálya.)

Románia és Görögország semlegessége.

Budapest, szept. 23. *Lokalanzeiger* értesülése szerint diplomáciai körökben biztosan számítanak Románia és Görögország semlegességére a közeli balkáni konfliktusban.

Bulgária döntése.

Budapest, szept. 23. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: Az itteni lapok kiemelik, hogy Bulgária döntése megadta a végdöntést Oroszországnak, Franciaországnak és az egész dardanellai hadjáratnak.

Forradalom Besszarábiában.

Bukarest, szeptember 23. Besszarábiából forradalmi mozgalmakat jelentenek. A besszarábiai román nép hangosan követeli Besszarábiának Romániához való csatolását.

Bulgária utoljára utasítja el az ántánt követeléseit.

Genf, szept. 23. Bulgária szeptember 30 án válaszol az ántánt jegyzékére. Az a vélemény, hogy válasz udvarias, de elutasító lesz.

A bulgár hajók haza mennek.

Budapest, szept. 23. Szófiából jelentik: A bulgár hajókat az orosz vízeiről sürgősen hazarendelték.

Az ántánt csapatai Szerbiában.

Budapest, szeptember 23. Bukarestből jelentik: Az ántánt tudatta Radoslawow-val, hogy ha Bulgária megtámadja Szerbiát, angol, francia és olasz csapatokkal kerülne szembe.

Az ántánt azt tervezi, hogy az olaszokat Valonában, az angolokat és franciákat Szalonikiben hajózzák ki.

A bulgár-török egyesség.

Budapest, szept. 23. (Saját tudósítónktól.) A Neue Freie Pressennek jelentik Szófiából: Radoslawow a szabadelvűpárt ülésén kijelentette, hogy a bulgár-török szerződést ratifikálták. A szerződést a király, a szultán s mindkét állam külügyminiszterei irták alá. Bulgária megkapja a Tundza folyótól nyugatra eső területeket. A határ Drinápolynál nyugatra elhajlik. Karagacs, valamint a Drinápolyval ezt összekötő Marica-híd a bulgároké.

Az átengedett háromezer négyzetkilométernyi területet október 14-én veszik birtokukba a bulgár hatóságok.

Szerbián át Konstantinápolyba mennek a németek.

Konstantinápoly, szept. 23. Az osztrák-magyar és német csapatok Szerbia elleni hadműveletéről írva, a lapok általában élénk meglepedésüknek adnak kifejezést és igen fontos eredményeket várnak attól a világháború operációinak további menetére, valamint a jövőre nézve. A lapok azon meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy Szerbia legyőzése után könnyű dolog lesz a Dardanellák előtt a tengerbe vetni az angol-francia csapatokat és megkezdeni a hadjáratot Egyiptom ellen.

Pánik Szerbiában.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A Balkanska Posta jelentése szerint Szerbiában általános pánik van. Hivatalos körök Szerbia helyzetét nagyon kritikuskak mondják. A király összehívta a koronatanácsot.

Szerbia elutasítja Bulgária követelését.

Szófia, szept. 23. Nisből jelentik, hogy Pasic miniszterelnök tegnap este magához kérte Csaprasikow bolgár követet és közölte vele, hogy a szerb kormány nincs abban a helyzetben, hogy Bulgária követeléseit teljesítse. Szerbia elismeri, hogy a szövetséges hatalmak által a szerb kormány elé terjesztett bulgár kívánságok egyrésze nem nélkülöz minden alapot. Azt is koncedálja a szerb kormány, hogy a szövetséges hatalmak, különösen Oroszország és Franciaország jelentékeny mértékben támogatták mindig Szerbiát, de a szerb kormány eszelekvési szabadságát nagy mértékben korlátozzák az ország viszonyai. Szerbia nem téveszti szem elől az entente-hatalmak érdekeit, de a saját életérdekeit sem hagyhatja figyelmen kívül. Szerbiára a bulgár kívánságok teljesítése az öngyilkossággal egyenlő önesonkítás volna, amelyért a Pasic kabinet nem vállalhatja a felelősséget.

Az adott viszonyok között a szerb kabinet nem gondolhat más megoldásra, mint amilyen értelemben az entente-hatalmak jegyzékére válaszolt. Szerbia nem tudna egy belső forradalmat elviselni, amikor a Duna és a Száva, valamint Bosznia és Hercegovina felől hatalmas tulerők indulnak ellene úgy, hogy a szerb nemzet összetartására ma nagyobb szükség van, mint eddig bármikor. A Bulgária által kívánt területek a rekompenciót képező területek tényleges birtokbavétele előtt való átengedésének pedig a nép forradalmi fellázadása elkerülhetetlen következménye volna. A szerb kormány mindezeknél fogva indítatva érzi magát arra, hogy a bulgár követelést ezt a tényállást ismeretesen, még mielőtt az entente képviselőivel közölte volna.

Csaprasikow bolgár követ Pasic közlésére kijelentette, hogy a miniszterelnök nyilatkozata meglepetésszerűen érte őt és miután a bulgár kormánynak az volt a nézete, hogy az entente jegyzékére adandó szerb válasz közvetítésére a bulgár követ nem lehet alkalmas és erre ennek következtében nem is fog felkérteni, kormánya őt erre a nem várt esetre nem látta el utasításokkal. A szerb kormány közléséről kötelességszerűen jelentést tesz kormánynak. Együttal helyreigazítja a szerb miniszterelnök egy a közlés folyamán általa többször is használt kifejezését. A miniszterelnök bulgár kívánságokról tett említést, holott a bulgár kormány erre vonatkozó iratai állandóan kifejezetten Bulgára követeléseiről, a bulgár nemzet jogos követeléseiről szólnak.

Románia semlegessége.

Zürich, szeptember 23. Bukarestben a legutóbbi minisztertanácsban Bulgária magatartása miatt elhatározták, hogy semlegesek maradnak. A bukaresti orosz követ visszautazott Pétervárra újabb utasításokért Románia újabb követeléseire.

Romániának nem ajánlottunk területet.

Hamburg, szept. 23. Egy hamburgi lap igen figyelemreméltó információt közöl

— A négyes-szövetség híresztelése — írja — hogy Czernin gróf legutóbbi látogatásakor területi engedményekkel akarta Románia támogatását biztosítani, természetesen alaptalan kitalálás. Az ilyen tárgyalások és ajánlatok ideje ma már elmúlt. Oroszországnak Románia segítsége még megérheti Besszarábia egy részét, a központi hatalmak kompenzációs tárgyalásokat nem folytatnak.

A pápa béketörékvéseinek elítélése.

Róma, szeptember 23. Az Osservatore Romano megállapítja, hogy az olasz szabadkőműves szövetség nagymesterének tegnap közzétett kiáltványa kétféle szövegű volt. — Róma számára ugyanis a cenzura a pápára vonatkozó ezt az éles kifejezést „a mostani békefáradozások elítélése” nem engedélyezte. A vidék számára e kifejezést nem kifogásolták. Az Osservatore Romano ez alkalommal megjegyzi, hogy a pápai béketörékvések Krisztus tanaira vezethetők vissza, amelyeknek eszményisége és célja hivatva van arra, hogy a népek között való viszályokat megszüntesse. Ilyen béketörékvéseket nem szabad akadályozni, bármennyire nem felel is meg a szabadkőművesek óhajának.

D'Annunzio szabadkőműves manifesztuma.

Az Est jelenti Luganóból: D'Annunzio egy olasz repülőgépen elrepült Trient fölé és két oldalra terjedő költői felhívást dobált a városra. Ez a manifesztum, a melyről azóta már Höfer jelentése is megemlékezett, tele van a kabalista és a szabadkőműves-szótár kifejezéseivel.

Új támadás a Dardanellák ellen.

Budapest, szeptember 23. A Journal des Balkans arról értesül, hogy megkezdődött a szövetségesek támadása a Dardanellák ellen. Az angol csapatok legalább százezer főnyi erősítést kaptak. A franciákhoz is nagy segédesapatok érkeztek. Genfi és zürichi információk szerint olasz csapatok is vannak az estromlók közt.

Éles az olasz-francia viszony.

Luganó, szept. 23. (Saját tudósítónktól.) Az olasz-francia viszony nagyon kiélekedett. A Földközi- és Egei-tengeren valamint az észak afrikai pontokon az ellentét újból feléledt. Az Idea Nazionale háborúval fenyegeti Franciaországot, ha hátráltatja az olasz törékvéseket.

Óriási francia aeroplán.

Genf, szept. 23. Lyonból érkezett hírek szerint a város mellett a franciák új, minden eddiginél nagyobb aeroplánnal kísérleteznek. Az új készüléknek három motora van és a pilóta mellett két vagy három megfigyelő, avagy bombavető foglalhat még

helyet. A gép számos nehéz bombát emelhet magával a levegőbe és oly könnyen kormányozható, hogy a próbarepülésnél 3000 méternyi magasságot ért el.

Előtt francia repülőgép.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, szeptember 22. A nagy főhadiszállás jelenti:

Mindkét ellenfél tüzésége és repülői az egész arcvonalon igen élénk tevékenységet fejtettek ki, amelynek a derült időjárás kedvezett. A Souhesi temetői állás ellen tervezett támadást az ellenség tüzelésünk következtében nem hajtotta végre. Egy ellenséges repülő tüzünkben St. Menchoultól északra lezuhant, egy másik légi harc után Voussier-től délkeletre volt kénytelen leszállani. — Pont a Mousson felett egy német repülő két franciával folytatott harcban az egyiket lelőtte. A repülő gép a német és francia arcvonalak között égvé lezuhant.

Dünaburg körül inog az orosz.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Leme Wadettől délnyugatra a harc még nem ért véget. Tegnap ellentámadásunk alkalmával 150 orosz elfogtunk. Dünaburgtól nyugatra is sikerült előre telt orosz állásba behatolnunk. 17 tiszt, 2105 főnyi legénység és 4 gépfegyver jutott kezünkre. Az ellenség ellentámadásait a Dünaburgtól délnyugatra általunk elfoglalt vonalak ellen visszautasítottuk. Az Osinianától északra és Subotniktől (a Opovia mellett) keletre eső szakaszon az oroszok ellenállását megtörtük. Csapatunk követik a hátráló ellenséget, mely több mint 1000 foglyot hagyott hátra. Jobb szárnyunk Novogrodoktól északra harcra.

Lipót bajor hereg tábornagy hadserege.

A Valovkától nyugatra elfoglaltuk az oroszok állását. 3 tisztet és 380 főnyi legénységet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk. Tovább délre változatlan a helyzet.

Mackensen tábornagy hadserege.

Logisintől északra és keletre tovább harcolunk.

Délkeleti hadszíntér.

A helyzet nem változott. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A kiűritett Volhynia.

Stockholm, szept. 23. A nyugati orosz kormányzóságokból megindult népvándorlást a Novoje Vremja így írja le:

— Volhynia utra kelt. A kovellueki és vladimir-volinski kerületek egészen kiűritettek, mert az volt a jelszó, hogy inkább kivándorolnak, semmint az ellenség kezére jussanak. Amit nem vihettek magukkal, mindent megsemmisítettek. Ezt a három kerületet csakhamar követte a rovníi, kremeneci, konstantini és izjazlavli kerület is.

Még csak a sitomiri és ovrucci kerületeket nem űritették ki, bár Sitomir város lakosságának egy része már eltávozott. Volhyniának tragikus a képe. Olyan, mint egy élő lavina, amely kelet felé gördül. Minden országot, községi ut és ösvény tele van mozgó embertömegekkel, amelyek a lángban álló falvak közt menekülnek. Előli óriási seregek baktatnak gyalogosan, azután követ-

keznek a szekeres emberek, a hátvédet pedig az elhajtott marhák alkotják. A szekereken gyermekek, aggastyánok ülnek, akik maguk mellé vették a disznókat és a ludakat. — Az erdők tisztásain ütik fel éjjeli tanyáikat. Aki fiatal és erős, gyalogosan vándorol.

A rovónó—kievi és a sarna—kievi vasuti vonalakon egymást követik a vonatok, amelyek szorongásig zsúfolva vannak. Volhynia négyemillió lakosságából harmadrésze kelt vándorútra. A menekülők százezrei hőmpölyögnek előre a bizonytalanságba. Volhynia minden útja Kiev felé visz, így ennek az emberáradatnak a célja Kiev. Azok a legborzasztóbb pillanatok, mikor a menekülők istenhozzádot mondanak a szülőfalujuknak. Alig távoznak el ettől három-négy versztynyire, visszapillantva, láthatják, mint borul lángba a régi fészkük. Ekkor a karaván megáll és sirva könyörög az Istenhez.

A közlelmezés jövője.

Küzdelem a drágaság ellen.

A háboru sok mindenre megtanítja az embert. A rettenetes drágaság, mely egyenesen a fogyasztó közönség szervezetlenségének tulajdonítható lassanként munkába szölitja az egész társadalmat és megkezdődik a nagy munka, mely ki tudja a háboru után is mily értékes gyümölcsöt fog teremni.

Ez a társadalmi önvédelem gyűjtötte össze tegnap a lakás- és élelmezési bizottság tagjait. Az első lépés nagyszerű volt. Olyan eszmék kerültek ott tárgyalás alá, melyek nagyon rövid pihentetést, de annál gyorsabb megoldást kívánnak. Az elkészett, de még mindég nagyon kívánatos tervek megvalósítása tárgyában tartott értekezletről tudósítunk a következők:

Ipolyi-Keller Gyula terve.

A lakás- és élelmezési bizottságnak tegnap délután három órakor tartott ülésén Gerő Armin rendőrfőkapitány elnöklete alatt megjelentek: Tordai-Molnár Gézáné, Schütz Albertné, Rechtené-Bauer Zsófia, Lukács Ödön, Materny Imre, Halász Gyula, Molnár Imre, dr. Mayer László, dr. Nemes Áron, Sas Ede, Czeglédy Jeremiás, Gábel Jakab és Kovács Kálmán.

Gerő Armin rendőrfőkapitány megnyitja az ülést és felolvastatja a földművelésügyi minisztérium nagyváradi kirendeltségének már általunk is ismertetett átiratát, amely szerint a kirendeltség Nagyváradon a város közlelmezésére is előnyös költető telepet, nyul tenyésztést és méhészetet létesít, amihez telekbérhozzájárulás címén, négy éven át évi négyezer koronát kér a várostól.

Tordai-Molnár Gézáné teljes egészében elfogadhatónak tartja az átiratban foglalt ajánlatot.

Rechtené Bauer Zsófia is ezen a véleményen van, mert a feministák által felállított kisebb költető-telep tapasztalataiból tudja, hogy ez a létesítmény igen előnyös.

Materny Imre a tervet szintén igen cél szerűnek találja. Sőt annyira gyakorlati hasznunak tartja, úgy a költető gépek felállítását, valamint a háztartási iskola tervezett létesítését, hogy nemcsak négy évre kontemplálja ezt a nagyszabású instituciót, hanem állandósítani óhajtaná. Erre a célra azonban leghelyesebb lenne, a hozzájárulás helyett a város egyik telkén helyét biztosítani a tervezett telepnek.

Még néhány részletkérdés megvitatása

után Gerő Armin oly értelemben hirdeti ki a határozatot, hogy a bizottság elismeréssel veszi tudomásul a város közlelmezésére föltette előnyös ajánlatot és javaslatot tesz a tanácsnak, hogy telket biztosítson a létesítendő telep céljaira.

Az áll-szakértők.

Ezután több közlelmezési kérdés körül támadt vita, amelyet Gábel Jakab azzal a panasszal nyitott meg, hogy az ármáximálisok lapjavaslói a Kereskedelmi és Iparkamara kereskedő tagja. Kívánja, hogy az ármegállapításba a fogyasztók érdekeit védő élelmezési bizottságnak is legyen beleszó-lása. Kifogásolja a baromfiaknál vasálláló árakat és kívánja, hogy az árak itt elősúlyban és kilogrammonként állapíttassanak meg.

Czeglédy Jeremiás védi a kamara ármegállapító tagjait. Ami a husdrágaságot illeti, annak nem a hentesek és mészárosok az okai, hanem az, hogy a kormány elmulasztotta az állállatok árát maximálni és minthogy a mészárosok nem képesek marhát és sertést úgy vásárolni, hogy a hatósági árak mellett megtalálják a számadásaikat, inkább áru nélkül hagyják az üzleteiket, semhogy viseljék a maximális árak túllépésének következményeit.

Ötezer korona provízió.

Sas Ede bejelenti Lukács Ödön főjegyzőnek, hogy szavahihető forrásból nyert információk szerint valaki azzal dísekedett, hogy burgonyát vásárolt a városnak és ezen az üzleten egy nap alatt ötezer koronát nyert. Kérdi a főjegyzőt, hogy ez megfelel-e a valóságoknak? Egyben indítványozza, hogy hasonló szállításoknál a jövőben hirdessen a város közlelmezési hivatala árlejtést.

Lukács Ödön elmondja, hogy a város összesen tizenkét waggon burgonyát vásárolt a szabolcsmegyei Rakamazról, amely Nagyváradra szállítva métermázsánként tizenkét koronába kerül. Ez előnyösebb ár, mintha a város valakit odaküldött volna, hogy a tiz korona 50 fillér termési árban vásárolja a burgonyát.

Sas Ede tudomásul veszi a felvilágosítást, de kéri a főjegyzőt, hogy az általa említett ügyben mégis indítson vizsgálatot, mert ha igaz, amivel a szállító dísekedett, akkor ez a leghallatlanabb visszaélések egyike, ha pedig nem igaz, akkor nem lehet megtorlatlanul hagyni a város közlelmezési hivatalának ily erős diszkreditálását. Választ kér egyébként konkrét indítványára is.

Lukács Ödön kijelenti, hogy a kérdéses ügyben vizsgálatot indít, azonban hasonló szállításoknál csak akkor lehetne célszerűen árlejtést hirdetni, ha kellő mennyiségű áru állna rendelkezésre, de így az okozza a legnagyobb nehézséget, hogy — például — burgonyát — egyáltalában lehessen kapni.

Még Gábel Jakab beszélt hosszasan a közlelmezési mizériákról, aztán véget ért az ülés azzal a megállapodással, hogy a bizottság a fogyasztó közönség érdekeinek hathatósabb védelme végett a jövőben minden hónapban ülésezni fog.

A tanítónők szabadságideje.

A községi iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután ülést tartott, amelyen különösen több tanítónő szabadságidő iránti kérelme keltett hosszabb vitát.

Az ülésen dr. Adorján Ármink elnöklete alatt Stark Gyula, Böszörményi Géza, dr. Kovács S. János, Petry Gyula, Imrik S. Zoltán, Cser János, Lukács Ödön, dr. Olasz Béla, Materny Imre, Gábel Jakab, dr. Lesztván Endre, dr. Löblé László, Schvartz Izidor, Kelen Béla, Szmekta L. Ödön, Jungreis Ignác, Kepes L. Miklós, Halász Gyula, Réz Mihály, özv. Személy Kálmán, Farkas Etelka, Várszeghy Lajos.

Az elnöki jelentéseket és a csoportigazgatók jelentéseit, mivel különösebb intézkedéseket nem igényelnek, tudomásul vették.

Az elnökség jelentést tett az iskolák elhelyezésére nézve. Mivel a községi iskolák helyiségeinek egyrésze katonai kórházi célokra van lefoglalva, a községi iskolák jó része különféle felekezeti iskolákban s más épületekben van elhelyezve, mint az elmúlt tanévben is. A községi iskola legtöbb osztálya a katolikus tanintézetekben nyert otthont.

Az iskolaszék tudomásul vette a jelentést s hálás köszönetét nyilvánította az Orsolya-zárdának, a Szent Vince intézetnek, a Teleky-utcai és várad-velencei zárdáknak, az ágostai ev. egyháznak, a kir. törvényszéknek, a Keresk. Csarnoknak, a helyiségek átengedéséért.

A közigazgatási bizottság határozatát a tankötelesek iskolába járása tárgyában, tudomásul vették. E szerint a városban lakó tankötelesek az egész rendes tanévben, a községekben lakó tankötelesek pedig csak novembertől kezdve kötelesek az iskolát látogatni.

Sorra következett a közigazgatási bizottság felhívása a József kir. herceg szanatorium Egyesület által a tífű beteg katonák részére felállítandó barakok költségeinek fedezésére iskolai gyűjtések elrendelése iránt. Az iskolaszék a gyűjtést elrendelte, arra az engedélyt megadta s az iskola igazgatóit felhívták a gyűjtés megindítására.

Szmekta L. Ödön főgimnáziumi igazgató, iskolaszéki tag indítványát, a széles-utcai állami elemi iskola mellett levő köztér parkirozása s Iskolapark elvezése iránt, amelyet annak idején teljes szövegében közöltük, — lelkesedéssel egyhangulag elfogadták s annak keresztülvitelére a város tanácsát felkéri.

Az iparoktatási bizottság átiratban kérte, hogy a községi és elemi iskolai helyiségek ipariskolai előlokra átengedhessenek. Az iskolaszék a helyiségek átengedését azzal határozta el, hogy a községi iskolákat működésükben ne háborgassák s az esetleges károkat, rongásokért az ipariskolai bizottság felelős.

Ezután négy tanítónő és tanító szabadságidő iránti kérvényeit terjesztette elő az elnök. A kérvények egy részéhez idegen hatósági orvosok bizonyítványai vannak mellékelve.

Mikor már két kérvényen keresztül mentek, a harmadiknál egyes iskolaszéki tagok felvetették azt a kérdést, hogy a helyi városi hatósági orvosoktól mellékeljenek orvosi bizonyítványt az illetők.

Ebből hosszú vita kerekedett. Több tag hivatkozott arra, hogy egyes tanerők visszaéléseket követtek el a szabadságidő kihasználásánál. Egyik-másik tanerő a 3 hónapos nagy szünetből egyszerűen vissza sem jött a tanév megnyitásakor, hanem betegség címen újabb 6-8 heti szabadságot kérvényez.

A vita folyamán a kisebbség a tanítónők védelmére kelt s az idegen hatósági orvosok bizonyítványait nem tartják felül-bíráhatónak.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dozsó
 Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Végre is úgy határoztak, hogy a jövőben szigorubban kezelik a tanerők szabad ságidő iránt beadott kérvényeit. Ezzel véget is ért az ülés.

A rabló Páris.

Kifosztott iparos család.

Az entente azt hirdeti, hogy a központi hatalmak barbársága ellen visel háborút. Hogy mily naiv állítás ez, azt fölösleges bizonyítanunk, de hogy melyik hadviselő állam a barbárabb, annak illusztrálására érdemes még mindig felemlíteni egy-egy esetet, ami tudomásunkra jut. Ezuttal az entente legnagyobb kulturájával bíró népének fővárosáról, Párisról lesz szó. Szárazan úgy, amint azt Biharvármegye alispáni irattárában fekvő akta diktálják.

Demjén Dániel ezelőtt 15 évvel Franciaországba ment ki és ott szücsipart folytatott. Nyolc évvel ezelőtt házasságot kötött Tóth Ágnessel, egy érmihályfalvi leánnyal. A szücs ipar jól jövedelmezett Demjénéknél úgy, hogy tizenöt év alatt mintegy 20000 koronát tudtak megtakarítani.

A múlt évben, mikor kitört a háború, a civilizált francia nép haramia módjára megrohanta Demjénéket és az egész családot Demjén Dánielt feleségével, 2 gyermekével egyetemben elfogta és internált címet adva nekik, egyszerűen fogságba vetette őket Dél-Franciaország Garezon nevű városába.

1915 június haváig a legnagyobb nyomorban úgy éltek itt Demjének, mint valami gonosztevők. Ekkor a hadviselő felek közös megállapodása értelmében kicserítették a nőket és gyermekeket. Demjéné két gyermekével együtt egy fillér nélkül haza jött Magyarországra, ahol Érmihályfalván a rokonainál szállott meg. A rokonok jóvoltából és támogatásából tartották fenn magukat eddig. A mai nehéz megélhetési viszonyok azonban kimerítették a jövedő rokonokat is és abba a helyzetbe juttatta őket, hogy nem képesek támogatni Demjénéket.

A szerencsétlen, minden vagyonából kiforgatott család Dobozy Kálmán érmihályfalvi főszolgabíróhoz folyamodott tanácsért. A kirabolt asszony elpanaszolta, hogy eddig még sehonnán sem kapott támogatást. Ő maga munka nélkül van, férje pedig, mivel még csak 42 éves, nem jöhetett haza. Most a főszolgabíró útján a kormányhoz folyamodik Demjéné, hogy részére olyan segítyt adjanak, amiből magát és 2 gyermekét is fenn tudja tartani.

A főszolgabíró a panaszt jegyzőkönyvbe foglalta és beterjesztette az alispánhoz további eljárás végett.

Ime, egy a sok közül, akiket a civilizált, nem barbár francia tett földönfutóvá, akiket sokkal gyalázatosabban fosztott meg vagyonától, mint a régi világ kinnálló betyárja. No persze ez kultur módon történt. De lássunk egyetlenegy magyarországi franciát, akít mi tettünk koldussá?

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 320. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apoló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Épkézláb hazakerült „rokkant” katona.

— Saját tudósítónktól. —

Mikor az Oroszország felől már minden katonai szolgálatra képtelen invalidusokat szállító svéd gőzösök egyike kikötött a német partokon, csodálatos jelenet játszódott le a nyüzsgő életű kikötőben. A mint kihajózták a gőzösből a rokkant transzportot, a csupa szegény, görbe, megcsontított, bottal, mankóval járó hőst, egyszerre csak kiegyenesedett a sánták egyike, erős karral megcsóválta feje fölött a mankót, a mely még pár pillanattal előbb egyetlen támaszának látszott és eldobta magát. Ott állt a magyar vitéz, épen, erősen, a esonkák között, a kiket azért küldött haza az orosz hatalom, mert nem kellett már attól tartania, hogy valaha is fegyvert fognak a cár birodalma ellen.

Ez a magyar vitéz Petruska Vilmos, aki béke idején a szatmármegyei Rozsály községben teljesített pénzügyőri szolgálatot, a 12. honvédegyalozezred I. oszt. számvevő őrmestere. Csodával határos kalandok között, az orosz ellenőrzés száz csapdáján át jutott haza Petruska teljesen ép testtel az egyik rokkant transzporttal. S hosszú kalandozásait, küzdelmét, hányatását az alábbiakban mondotta el:

— Przemysl eleste után kerültem orosz fogságba, — kezdte elbeszélését Petruska — de nem azonnal a vár kapitulációja után. Mikor kihirdették, hogy a vár tovább nem tartható s hogy aki tud, menekülhet, én a belső váróv egyik helyiségében, Zurovicau egy tanító ismerősömtől polgári ruhákat szereztem s pár hélig ott bujkáltam az oroszoktól megszállott városban. Ee felfedezték a rejtkehelyemet s feljelentettek sz orosz parancsnokságnak. — Egy reggel csak látom, hogy az orosz katonaság lepi el az egész környéket, ahol én bujdostam. Lehetett egy egész század. Ez április 16-án reggel fél hétkor történt. Az oroszok tudták, hol rejtőzöm, rámtörték az ajtót s elfogtak, aztán mint osztrák magyar kémeket haditörvénytörés elé állítottak. Itt azonban kiderült, hogy nem voltam kém, csak a hadifogságot akartam elkerülni, erre aztán engem is a przemysli foglyok gyűjtő táborába osztottak be, hogy a legközelebbi transzporttal küldjenek Oroszország belsje felé.

Szerettem volna valamiképen megszabadulni az oroszoktól, ezért 200 koronát ígértem egyik őrséget teljesítő tisztnek és őrmesternek, ha eleresztensek, vagy legalább is tisztnek adnak ki, mert azt hallottam, hogy a tiszteket nem viszik Szibériába. Annyit sikerült is kivinnem, hogy tényleg tisztnek tüntettek föl, de azért mégis csak Szibériába kerültem. A legközelebbi fogolyszállítmánnyal elvittek Kievebe, innen pedig a szibériai Omszkba továbbítottak, ahol már három ezredembeli tisztet találtam és pedig Budaházy Mihály és Miklós, Láday Dezső főhadnagyokat.

Május 5 ikén kezdődött az omszki fogság. A helyzetem elég türhető volt. Már akkor végére járt a kemény tél, amely alatt, amint hallottam, sokat szenvedtek a foglyok Szibériában. De különben már ott is civilizált viszonyok vannak, csak a kozákuralom

nehézedik keserves nyüggként a termékeny, jólétnak örvendő földre, de ezalatt nemesak a foglyok nyögtek, hanem az odavaló lakosság is.

Mondom, nem volt épen rossz sorom, de azért egyre a szokésen járt az eszem. Sikerült is gondosan előkészítenem a szokés utját. A közeli folyóba jártunk fürdeni. Fürdés közben több ízben kimásztam a partra, felvettem valamelyik fürdő orosz munkás ruháját s aztán elindultam kénykedni. Farkásztam, nézegettem, hogy kerülhetnék valamelyik katonavonatra s hogy menekülhetnék meg Szibériából. Egyszer aztán sikerült a szokés. Orosz munkásruhában öltözve ténferogtem az állomáson s egy óvatlan pillanatban bebújtam egy katonai szénaszállító kocsii ponyvája alá. S vitt a vonat lassu döcögéssel. Szomorú kis állomások maradtak el mögöttem s én utaztam lassan, lassan tovább az Ural hegy-ség felé.

De egy állomáson magyar szót hallottam. Rettenetes szemjúság gyötört. Kidugtam a fejem a ponyva alól s arra szóltam, amerről a magyar szó jött.

— Adjatok egy ital vizet testvér.

Ez a vigyázatlanságom elárult. Beszerevettek, hallottam, hogy jönnek a szénásvaggon felé, elvesztem volna, ha mentő ötletem nem támad. A kötélen, amellyel a ponyvát lekötötték, sikerült a kocsii másik oldalán leereszkednem s elvegyülni az állomáson tolongó katonák és munkások között. De tovább nem folytathattam a szokést. A kis elemőzsia, a térképem, egy kis ruha motyóba kötve a vasuti kocsin maradt. Vártam hát míg beesteledik, akkor fellopózkodtam egy visszafelé induló vonatra s hazamentem Omszkba, vissza a fogságba.

Továbbra is folyton szokési tervek foglalkoztattak. Ezer féle módot eszeltem ki, de minden tervnek volt valami gyöngéje, ahol okvetlenül meg kellett akadnia, akármilyen furfanggal és tökéletességgel hajtottam volna is végre.

Egyszer azután híre járt, hogy azokat a rokkant katonákat, akik már semmiféle katonai szolgálatra nem alkalmasak, kicserélik a hadviselő felek. Ekkor az az elhatározás érlelődött meg bennem, hogy a rokkantakat közt szokóm meg. S ezt az elhatározásomat végre is hajtottam.

Az élelmiszerek hatósági árai a nagyváradi piacon.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közélémezés zavartalan-ságának biztosításához füződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1915 évi szeptember hó 24., 25 és 26. napjaira a következőképen állapítottam meg:

Hus és hustermekek: 1 kiló marha hus (I. rendű) 500 kor. 1 kiló marhahus (II. rendű) 480 kor. 1 kiló növendék hus 460 kor. 1 kiló borjubus (hátsúja) 520 kor. 1 kiló borjubus (eleje) 480 kor. 1 kiló sertésbus (nyomtaték nélkül) 540 kor. 1 kiló sertésbus 20 deka nyomtatékkal 510 kor. 1 kiló füstölt sertésbus 600 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 560 kor. 1 kiló szalonna (zsirnák való) 630 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 640 kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 640 kor. 1 kiló háj 650 kor. 1 kiló préseletlen

tepertő 3-20-460 kor. 1 kiló sertészsír 680 korona.

Baromfi: 1 pár csirke rántanivaló 3-4 kor. 1 pár csirke sütni való 4-5 kor. 1 kiló csirke élő súlyban 240 kor. 1 kiló csirke kopasztott 4 kor. 1 pár tyúk 5-6 kor. 1 pár ruca (hizott) 10-12 kor. 1 pár ruca (sovány) 6-9 kor. 1 kiló ruca élő súlyban 280 kor. 1 kiló ruca (kopasztott) 340 kor. 1 pár liba (sovány) 12 kor. 1 kiló liba (sovány) élő súlyban 280 kor. 1 kiló liba (kopasztott) 3 kor. 1 kiló liba (hizott) élő súlyban 320 kor. 1 kiló liba (hizott kopasztott) 400 kor. 1 kiló pulyka élő súlyban 280 kor. 1 kiló pulyka kopasztott 320 kor.

Hal és vad: 1 kiló csuka (hal) élő 240 kor. 1 kiló harsa (hal) élő 240-320 kor. 1 kiló ponty (hal) élő 180-240 kor. 1 drb nyul 3-4 kor. 1 drb fogoly 120 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözeten piacon 32 fill. 1 liter tej fölözeten házhoz szállítva 34 fill. 1 liter tej kóser 36 fill. 1 liter tejfel 160 kor. 1 kiló turó (tehén) 120 kor. 1 kiló turó (juh) 270 kor. 1 kiló gomolya 240 kor. 1 kiló vaj 560 kor.

Liszt és kenyéremék: 1 kiló buzadara és nullásliszt 84, főzöliszt 64, buzakenyér liszt 44, rozsliszt 46, tengeriliszt és dara 46 fillér. 1 kiló fehér kenyér péknél 62, fehér kenyér üzletben 64, barna kenyér péknél 42, barna kenyér üzletben 44, péksütemény 33 dekás 4, vizes zsemlye 4 dekás 4 fillér.

Gyümölcs és fűszer: 1 liter szilva magvával 24 fill. 1 kiló szőlő esemegé 80 fill. 1 kiló dió 80 fill. 100 kiló cukor (süveg) 108 kor. 1 kiló cukor (süveg) 116 kor. 100 kiló cukor (kristály) 108 kor. 1 kiló cukor (kristály) 116 kor. 100 kiló cukor (kocka) 112 kor. 1 kiló cukor (kocka) 120 kor. 100 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 11050 kor. 1 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 119 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 50-54 fill. 1 kiló borsó száraz 62 fill. 1 kiló lenese 64-70 fill. 1 kiló kása (köles) 110 kor. 1 drb tojás (egész) 13 fill. 1 drb tojás (törött) 9 fill. 1 esomó sárga répa 8-16 fill. 1 esomó petrezselyem 8-16 fill. 1 drb karalábé 6-10 fill. 1 kiló hagyma (vörös) 60 fill. 1 kiló hagyma (fog) 150 kor. 1 fej káposzta 16-30 fillér. 1 fej kelkáposzta 10-14 fill. 1 fej káposzta (vörös) 12-30 fill. 1 kiló burgonya 16 fill. 100 kiló burgonya 13 kor. 1 drb retek (fekete nagy) 3 fill. 1 kiló paradicsom 24 fill. 1 drb tök főzni való 10-20 fill. 1 kiló zöld bab 24 fill. 1 drb karfiol 30 fill. 1 drb paprika (zöld, nagy) 2 fill.

Az ármegállapításra vonatkozó határozatom ellen az 1914. évi L. tc. 1. §-ának első bekezdése szerint birtokon kívüli felebbezésnek van helye, a közhirrételtől számított 15 nap alatt a kereskedelemügyi miniszterhez.

A felsorolt élelmiszerek árának ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számú rendelet 1. §-ába ütköző kihágási eselekménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszögője ellen a kihágási eljárás meg fog indíttatni.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Ez ármegállapítással a piaci forgalomban lábrakapott egyes szertelenségek megszüntetése végett a törvényhatóság régi kivánságának tesztek eleget.

Módot és eszközt kívánok nyújtani a város lakosságának, hogy az élelmickek árának magasságához fűződő érdekeit megvédhesse. Nem mulaszthatom el azonban, hogy ez alkalommal fel ne hívjam a figyel-

met arra a körülményre, miszerint a hatósági ármegállapításnak előnyei csak akkor lehetnek, ha a város vevőközönsége kivétel nélkül azt maga is betartja, annak betartását éber figyelemmel kíséri s annak áthágásáról, illetve az esetleges visszaélésekről a hatóságnak jelentést tesz.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait szeptember 24, 25 és 26-án az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi szept. 23-án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

HÍREK

* Kitüntetett joghallgató. A nagyváradi katolikus jogakadémia hallgatói közül a háboru kitörése óta nagyon sokan vonultak be katonai szolgálatra. Közülük sajnos, már számosan áldozták fiatal életüket a hazáért, kiknek nevét az akadémia gyászbetűkkel örökíti meg az utókor számára. Viszont nem egy olyan hallgatója van jogakadémiánknak, kik hősiességükért legfelsőbb királyi kitüntetésben részesültek. Csak a közel napokban tüntették a nagyváradi jogakadémia hallgatói közül Nagy Lajos IV. éves joghallgatót. Még a múlt év őszén vonult be a kolozsvári 21. honvéd ezredhez s februárban került fel az ésszaki harcterre. Nagyon sok véres ütközetben vett részt a tavaszi és nyári offenzívánkban, míg június elején a lábán meg nem sebesült. Ekkor hazakerült Váradra és a Tisza Kálmán-terén levő kórházban ápolták, míg fel nem gyógyult. Itt érte hősiességéért a királyi kitüntetés. Nagy ezüst éremmel tüntették ki és soronkívül zászlóssá léptették elő. A kitüntetett hős joghallgató már vissza is ment ezredéhez, honnan a napokban ismét a harcterre megy.

* Románia népe. Románia népe szellemi tekintetben alapjában véve rendkívül tanulóknak, de a román parasztnak mindig csak annyija volt, amennyire az ő primitív életmódjához feltétlenül és nélkülözhetetlenül szüksége volt. Ennyije mindig volt. Igényei az elképzelhető legminimálisabbak, tehát nem is tanult meg dolgozni. A nép teljesen hiján van az önállóságnak, ami például igen nagy mértékben befolyásolja a román hadsereg kiképzését és harci készségét. Ez az oka annak, hogy a román hadseregnek olyan aránytalanul nagy a tiszti létszáma. Hasznavehető altiszte ezzel szemben épp oly aránytalanul kevés. A fáradság nélkül való gyors meggazdagodás vágya jellemzik a városiakat s ezek a tulajdonságok okozták azt, hogy a hivatalnokok legnagyobb része (az államhivatalnokok kivételével), külföldi, vagy a legjobb esetben zsidó. (Romániában az izraelitáknak nincsennek polgárjogaik és csak annyiban különbözik a helyzetük a külföldiekétől, hogy besorozhatók a román hadseregbe.) Az átlag román, — mondotta egy romániai nagy ipari üzem francia származású vezetője, — a tartós, a megerősített és a gyári munkára nem használható. Ennek következménye az lett, hogy Románia ipara teljes egészében külföldi kezekbe jutott. Ennek folytán a befektetett tőke is legnagyobbbrészt külföldi pénz és megállapítható, hogy a román ipar jövedelmeinek négyötöde külföldre vándorol.

* Dr Fráter Imre betegsége. Sajnálattal értesülünk, hogy dr Fráter Imre, a biharmegyei közpórház igazgató-főorvosa nagybeteg. Már szerdán este rosszulétről panszkozott s állapota tegnap sem változott. Reméljük azonban, hogy egyedsége rövidesen helyre áll.

* Kitüntetés átadása a kórházban. Ma is szép ünnepség folyt le a főreáliskolai katonai tartalékkórházban. Faragó Móric 101. ezredbeli őrmesternek adták át a neki adományozott I. osztályú ezüst vitézségi érmet. A kitüntetést dr Dumitrián ezredőrvos tüzte fel a mellére szép beszéd kíséretében. Az átadási ünnepségen, amely délután 5 órakor folyt le, számos érdeklődő vett részt.

* Ma dönt a vádtanács Belányi ügyében. A kir. törvényszék vádtanácsa ma délután öt órakor tartandó ülésén fog határozni Belányi Imre és Reichel Henrik által a vizsgálati fogság ellen beadott felfolyamodások tárgyában. A vádtanács határozata elé nagy érdeklődéssel néz a közönség.

* Adakozás a Mária-lakra. A Nagyváradfalván felépítendő Mária-lak javára indított mozgalom a közönségnek egyre nagyobb rétegében kezd tért hódítani. Alig van olyan nap, hogy adományok ne érkeznének szerkesztőségünkbe Mária-lak javára. A tegnapi nap folyamán Szirmay L. Árpád kanonok 20 koronát juttatott szerkesztőségünkbe Mária-lak javára s ezzel együtt 100 koronát tesz ki az az összeg, amit e célra hozzánk eljuttattak.

* Beleznay Antal nagybeteg. Őszinte részvételt vesszük a hirt, hogy Beleznay Antal székesegyházi karnagy, az országos hírdalköltő napok óta súlyos beteg. Orvosai, dr Mayer László, dr Fráter Imre, dr Fischer Imre és dr Edelmann Menyhért több ízben tartottak konziliumot s ezek eredménye gyanánt Beleznay Antalt tegnap éjjel Budapestre, a Herzl-féle szanatóriumba szállították. Mindenki igaz szívből óhajtja, hogy a kiváló poéta mielőbb teljes egézségben térjen vissza Nagyváradra.

* Törvényhatóságaink feldult tűzhelyeinkért! A magyar törvényhatóságok, megyék és városok hazafias lelkesedéssel eleget tesznek a Kúen-Héderváry Károly gróf elnökleite alatt álló Országos Bizottság felhívásának és meghozzák a maguk áldozatait azokért a polgártársainkért, akiket a háboru viszontagságai hajléktalonnokká tettek. Vármegyéink eddig a következő adományokat határozták el: Borsod K 118000.—, Pest Pilis-Solt-Kiskun (1 százalékos pótdó) körülbelül K 100.000.—, Csik K 100.000.—, Sopron és Nyitra K 60-60.000.—, Szatmár K 40.000.—, Somogy (1 százalékos pótdó) K 32.000.—, Jász-Nagy-Kun-Szolnok K 30.000.—, Moson K 8000.—, Nógrád K 5000.—, Bihar, Heves és Maros Torda K 2-2000.— Azonkívül Gömör és Kishontvármegye levállalta egy falu felépítését, Szepesmegye egy fél százalékos pótdót szavazott meg, Hunyadmegye fenyőházakat ajánlott fel a hajléktalanok számára, Csanádvármegye egy kis község ujralfélpítését vállalta el. Városaink eddig a következő adományokat határozták el: Szabadka K 50.000.—, Temesvár K 25.000.—, Nagyvárad K 5000.—, Nagykikinda K 5000.—, Pozsony K 2000.—, Szatmárnémeti K 2000.—, Ujvi-

dék K 1000.—, Köröstarcsa K 1000.—, Szilágysomlyó K 500.—. Ezenkívül a felsorolt vármegyék és városok legtöbbje társadalmi uton is szépsikerű gyűjtést indított. Többi törvényhatóságaink őszi közgyűlése még hátra van és már ma is kétségtelennek tekinthető, hogy a hazafias jótékonyság és a felebaráti szeretet művéből mindnyájan erjúkhöz mérten fogják kivenni részüket.

* **A Mária-lak matiné jegyei** mártól fogva Vidor könyvkereskedésében kaphatók. A közönség, a megnyilatkozó örvendétes nagy fokú érdeklődésre tekintettel, helyesen cselekszik, ha előre gondoskodik jegyeinek megváltásáról.

* **Halálhíradás.** Súlyos csapás érte Hegedüs Ferenc konyári ref. lelkész. Neje Borsós Margit hosszas szenvedés után a hó 23-án 30 éves korában Nagyváradon elhunyt. Az elhunyt hülttetemét Tiszafüreden fogják örök nyugalomra helyezni.

* **A katonákért.** A nagyváradai Vörös Kereszt által rendezett nagy vetítő estélyek napjait és óráit a rendezőség, mint már megirtuk, a következőképp állapította meg: Okt. 9-én este fél 9-kor, 10-én este fél 6-kor és 11-én gyermekelőadás délután 5 kor. A két első napon, vagyis szombaton és vasárnap a földszinti ülőszékek és az erkély első sora 1 K, állóhely és az erkély többi sora 60 fill. Cyányörű felvételek készültek a vetítő előadásra, melyeket ifj. Bordó Ferenc vett fel és egy részüket Bozóky Gyula volt szíves kiszínezni. A közönség viszont fogja látni az összes, Nagyváradon a háború jótékonyági céljából lefolyt ünnepségeket szereplőivel együtt. Igen jól sikerült a virágnapi Bémer-téri paraszt ház és a diadal kocsi, valamint a lövészárk szépségversenye, a gyermekfelvonulás, Sursum corda levelezőlappjai. A kórházak karácsony estéi, a confetti esata. Egyebekben is folynak a felvételek és lehet mondani, hogy az egész város érdekelve lesz, a vidék is naponta tanujelét adja érdeklődésének és így ez az ünnepély is a legnagyobb sikernek néz elé annál is inkább, mert a rendezőség a belépti díjakat a minimálisra szabta.

* **A második kibocsátású hadikötvények.** A nagyváradai Ipartestületi Hitelbiztosítvány, mint az O. K. H. tagja értesíti ügyfeleit, hogy a 6 százalékos szabad, valamint az 5 és fél százalékos hadikölcsön kötvények már megérkeztek és a pénztári elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehetők.

* **Államsegélyek kifizetése.** Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy szeptember hó 15-től október hó 15-ig esedékes segélyösszegeiknek folyósítása f. hó 27-én hétfőn, 28-án kedden, 29-én szerdán és 30-án csütörtökön a tüzoltó lakatnyában levő hivatalos helyiségben fog eszközöltetni. Ez alkalommal mindenkivel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: 27-én hétfőn jelentkezzenek: 1—400-ig fehér, 750—1000-ig kék, 1000—1400-ig sárga, 2000—2500-ig piros sorszámmal ellátott egyének, 28-án kedden: 400—750-ig fehér, 1400—1600-ig sárga, 2500—3000-ig piros, 3000—3500-ig kék sorszámmal ellátott egyének. 29-én szerdán: 3500—4000-ig kék, 4000—4500-ig zöld, 1600—2000-ig sárga, 5100—5218-ig fehér, 5218—5400-ig sárga sorszámmal ellátott egyének. 30-án csütörtökön: 4500—5100-ig zöld, 5480—6000-ig kék, 6000—6170-ig piros sorszámmal ellátott egyének. — Fi-

gyelmezettek minden egyes államsegélyes, hogy a fizetési könyvecskék kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonossági cédulák színei szerint illetékes pénztáraiknál lesznek fizetve és lakbér-cédulák felmutatása ellenében kiadva. Ennek fogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tennő által előttemezett nyilatkozatát, hogy lakbérilletményét pontosan átszolgáltatta, feltétlenül hozza magával. Egyidejűleg mindenkit saját érdekében és a fizetések akadálytalan teljesítése szempontjából felhívok, hogy a rendelkezésére álló 10 és 20 filléres, valamint 1 koronás váltópénzt hozza magával és azt a fizetést teljesítő pénztárnál a fizetés alkalmával váltsa be. Nagyvárad, 1915 szeptember 22. Juricskay Barna, tanácsos.

* **Katonai ruhaneműek szállítása.** A m. kir. honvéd központi ruhatár 7616. sz. hirdetménye alapján, van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága tábori szürke szövetek és pedig: zubbony, köpeny, köpenybélés és nadrághoz valamint gyapjukapeák korlátlan mennyiségnek szállítására bármely időben benyújtható ajánlatra pályázatot hirdet. A pályázati feltételek a hivatalos órák alatt a kamarai irodában megtekinthetők. Nagyvárad, 1915 szeptember hó 23. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk., elnök. Dr. Sarkady Lajos sk., titkár.

* **Pályázat tézstaneműekre.** A nagyváradai katonai élelmezési raktár igazgatósága katonai kinevezési listából előállítandó s különböző katonai élelmezési raktár részére szükséges 8370 mm. tézstaneműek szállítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1915 szeptember hó 25. A pályázat közelebbi feltételei a kamarai irodában megtekinthetők. Nagyvárad, 1915 szeptember 23. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk., elnök. Dr. Sarkady Lajos sk., titkár.

* **Nőtlen, vagy özvegy szabómester,** illetve szabó segéd azonnal felvétetik kapusnak. Jelentkezni lehet a róm. katolikus papnevelőben.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál feltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletet a napokban megnyitlik, kapható u. m. Sóshering, ossz, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborsesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságoknak, külön ajánlat. Telefoa sz. 635.

* **Három liter Családi rumot** készítenet bárki pár perec alatt a Farkas féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszéli kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramofonok eladása és javítása olcsóárban. Már különlegességek.

* **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsva-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

* **Kökögész, hurut, rekedtség, előnyálcásodásnál** használjon kizárólag Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 18—02.

* **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelki-utca 3. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jótérséges áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hargitai cipőgyár r.t.

* **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken: Éjjeli őr. (Bemutató előadás.)
Szombaton: Éjjeli őr.
Vasárnap délután: Obsitos; este: Vigözvegy. (Sz. Zsigmondy Anna-val).

Az obsitos. Vasárnap délután az Obsitos kerül színre a címszerepben Bihary Sándor, a jeles baritonistával.

A vig özvegy. Valóban sordirót kell tennünk a reklám harsonára, amikor a Vig özvegy reprizéről adunk hírt, mert hiszen fel sem tételezhető, hogy van valaki ebben a városban, aki még nem tapsolt elragadtatással a bájos zenéjű operette zeneszámainak és ne mulatott volna a művészi librettón. Így tehát csak annak publikálására szorítkozunk, hogy a színház vezetősége vasárnap estére tűzte ki a Vig özvegy reprizét. Ez alkalommal a címszerepet Sz. Zsigmondy Anna énekei. Danilóban pedig Békefi Lajos mutatkozik be, ami kétségtelenül külön érdeklődést biztosít a vasárnap esti előadásnak.

SPORT

A vasárnapi footballmérkőzések. A vasárnap délután bemutatkozó osztrák önkéntes football csapat tagjai tegnap tréninget tartottak, mely alkalommal kitűnt, hogy a csapat tagjai mind elsőrangú játékosok, kik pár napi össztréning után vasárnap délután már egységes játékot fognak produkálni. A NAC csapata nagy ambícióval készült, hogy a kétségtelenül erős ellenféllel szemben kellően helyt álljon. Így a saison egyik legérdekesebb footballmérkőzése fog lefolyni vasárnap délután s minthogy a jövendőlem jótékony célt szolgál, bizonyos, hogy a Rhédey kerti Sport-tér, hol ez érdekes

sporteseemény lesz, egészen meg fog telen közönséggel. A program délután 2 órakor veszi kezdetét, amikor a NAC II. egy helyi válogatott csapattal mérkőzik. A főmérkőzésre délután 4 órakor kerül sor.

IRODALOM

A Cél társadalmi, közgazdasági, szépirodalmi és sport folyóirat, megjelenik minden hó 20 án, előfizetési ára egy évre 12 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Üllői ut 14. szám alatt van. — A szeptemberi füzet érdekes és változatos tartalma a következő: Szemere Miklós: Vitéz véreim. Fr. Schwickert: A tengeri hatalom szerepe a mai világháborúban. Csibe Károly: Csereleány, csere legény. P. Jánossy Béla: Sámson asszonya. Dr. Czirbusz Géza: Albánia és az albánok. Közgazdaság. M. Gy.: A jövő gazdasági iránya. Szemie: Peregrinus: Szövetségek barátsága. Körültekintés a Balkánon. B. Ny.: Új püspök. Irodalom. Románia vámpolitikája.

Religió hittudományi és bölcseleti folyóirat, megjelenik minden hó közepén július és augusztus kivételével. Előfizetési ára egy évre 12 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX. Mátyás u. 18. sz. alatt van. A most megjelent VII. füzet tartalma a következő: Simon Magdus: Dr. Tóth Kálmán. A hogyi beszédéről: Zámboy Béla. Rogerius Baco fejlődése, jelleme és szerepe az emberi művelődés történetében. Dr. Mester János. Sac. Prof. Felix M. Capello: Institutiones Juris Ecclesiastici clericorum commoditate in compendium redactae. Dr. Sipos István. Bizanci irodalmi jelentés. Dr. Hadzsaga Gy. Ujzsvetségi biblikus szakszemle. Dr. Pataky Arnold. Pázmány az ortodoxokról. Dr. Hadzsaga Gyula. Az egyház vagyona meg az Árpádok birtokai. ss. Fizetések nyugtatása. Hirdetési rovat.

Legujabb táviratok.

Nikita a fronton.

Cettinje, szeptember 23. Nikita meglátogatta a fronton katonáit, akiknek a következőket mondta:

— Rövidesen alkalmatok lesz helyt állani a szerb seregekért vívandó küzdelemben.

A görög kormány a helyzetről.

Athén, szept. 23. (Saját tud.) A kormány hivatalos közleményét adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy a kormány nyugalommal szemléli az események fejlődését és meg fogja tenni a körülmények által követelt intézkedéseket, hogy szemben nézhessen minden eshetőséggel. A király, Venizelos és a vezérkar között teljes egyértelműség uralkodik.

Az öreg népfelkelők behívása.

Bécs, szeptember 23. A 43—46 éveseket valószínűleg november 16 án, a 47—50 éveseket két héttel később szándékoznak behívni.

Szerb sereg a bulgár határon

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósi tónktól.) Szófiából jelentik: A szerb hadvezetőség a dunai frontról nagyobb erőket elvont és azokat a bulgár határra vetette.

Bulgária készenlétben.

Budapest, szeptember 23. (Saját tud.) Laganóból jelentik: A Corriere jelenti: Bulgária lovasságát a szerb határra dobja, a vasutakat pedig készenlétbe helyezi.

Anglia félelme.

Budapest, szeptember 23. (Saját tud.) Londonból jelentik: Bulgária mozgósítása mély benyomást keltett. Landsdovne lord egész nap tárgyalt a görög és román követekkel. Remélik, hogy mindkét államot rábirhatják a Bulgária elleni mozgósításra. A helyzet komoly. A tőzsdén óriási pánik tört ki.

Orosz ultimátum Angliának.

Budapest, szeptember 23. (Saját tud.) Brüsszelből jelentik: Az orosz pénzügyminiszter Londonban valószínűs ultimátumot intézett az angol kormányhoz. Az összes hadirendelések kifizetését és két milliárd készpénzt követelt a háború folytatására.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya. 27021—1915 szám.

Hirdetmény.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokságnak M. A. 31139/1915 számú átirata szerint a hadügyminisztériumnak tudomására jutott, hogy sok község a nekik az előírt feltételek alatt átengedett hadifoglyokat magán feleknek azaz nagyföldbirtokosoknak, nagyobb birtokosoknak, vagy bérlőknek átadja, illetve a valóságban azokat eredetileg azok számára igényelte. Míg a „feltételek” értelmében a községek részére engedélyezett hadifoglyok normális dologi kiadásai egészükben a hadikincstártól fedeztetnek, addig a magán felek részére érvényes szerződési minta értelmében azok a munkaadók által fedezendőek s így a hadikincstár érdekei érzékenyen károsíthatnak.

A hadifoglyoknak a községek részére ily különösen kedvező feltételek alatt való átengedése azon szempontból történt, hogy első sorban a kis paraszt földbirtokosok részére munkaerőket a behívott családtagok részbeni kárpótlásául nyujtsón, de semmi esetre sem forog fenn azon szándék, hogy nagyföldbirtokosoknak, nagyobb birtokosoknak és bérlőknek államköltségen díjtalanul földmunkások rendelkezésére bocsájtassanak.

Miután ilyek esetek még majdnem minden nap ismétlődnek, a katonai parancsnokság indítatva érzi magát arról gondoskodni, hogy ezen visszaélés egyszer s mindenkorra megszüntessék, oly módon, hogy adott esetben hadifoglyok igénylését egyszerűen megtagadja és a hadügyminiszternek jelentést tesz.

Mindamellet a hadifoglyok kiszolgáltatása továbbra is folyamatban marad, miért is a kérelmezők az őszi munkákra kérelmeiket a pozsonyi I. számú cs. és kir. katonai parancsnoksághoz már most adják be, hogy a hadifoglyok a kívánt határidőre idejekorán kiszolgáltathatók is legyenek.

Minden megkeresés kivétel nélkül sürgőnyileg a beérkezés sorrendje szerint lesz elintézve, minden erre vonatkozó sürgetés felesleges és céltalan. A kérelmezők tartózkodjanak tehát attól mivel azáltal a normális ügymenet megkárosíthatik és más megkeresések elintézés hiábavaló módon késleltetetik.

Nagyvárad, 1915. szeptember 14.

Eleméry Ferencz

katonai ügyi tanácsnok.

Bevonulási hirdetmény.

A népfelkelésre kötelezeteknek az 1915. évi II. törvényeikk alapján történt behívása folytán az 1897. évben született, továbbá a népfelkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott egyének (munkások, kocsisok, hajásárok stb.), ha a megtartott népfelkelési bemutató szemlén vagy utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak.

1915. évi október 15-én

— amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfelkelés behívása folytán kiterjed mindazon 1897. évben született osztrák állampolgárokra, valamint bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfelkelési bemutató szemlén a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi október 15-én bevonulni kötelesek.

Az 1897. évi születésű azon hivatásos gőz- vagy motorkocsi gépezeteknek és fűtőknek tényleges szolgálatra való bevonulása, kik ily gépeknél tényleg alkalmazva vannak, beigazolt alkalmaztatásuk esetében a községi előjárásnál (városi hatóságnál) személyesen előterjesztendő kérelmükre az illetékes kiegészítő parancsnokság által 1915. évi november 30 ig elhalasztatik.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztító eszközt, gyapjuból készült alsóruhát és lehetőleg gyapjuból készült harisnyát (kapeát) hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott ételért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbeliek és a gyapjuból készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősítettek, értékük szerint meg fognak térítettetni.

A bevonulás alkalmával a népfelkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfelkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfelkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-e. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapatotestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapatotesthez kérheti felvételt, ahová mint népfelkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kiknek népfelkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsre az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett a 6. honvédség gyalogezred pótzászlóaljához Szabadkára vonuljanak be.

Kelt, 1915. évi szeptember havában.

Nagyvárad fiókküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fiókküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fiókküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitak.

50 fiókküzet az ország összes nagyobb városában.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
 25708—1915 szám.

Hirdetmény.

A nagyvárad honvédkiegészítő parancsnokság 3064—1915 sz. megkeresése folytán közhírré teszem, hogy azon magyar honos katonatisztek, zászlósok és tiszthelyettesek valamint legénységi állományu egyének számára — a Horvát Szlavin országokban illetékesek kivételével — a kik a haza védelmében a harterén megsebesültek és ennek következtében csonkulást, vagy bénulást szenvedtek, a minek következtében eddigi életpályájukat meg kell változtatniok, a folyó hó folyamán Budapesten a kereskedelmi ismeretek elsajátítása céljából egy 4 és egy 10 hónapos kereskedelmi tanfolyam fog megnyilni.

A tanfolyamba való felvételre vonatkozó feltételek s minden szükséges tudnivalóra a városi tanács katonai ügyosztálya (II. em. 31. sz. szoba) ad felvilágosítást, illetve ezen tanfolyamokra való jelentkezés ott történik.

Megjegyzem, hogy a háborúban csonkult és benuit hivatásbeli és tartalékos tiszteket, zászlósok és tiszthelyettesek minden külön előtanulmányi igazolás nélkül és minden külön felvételi vagy különbözeti vizsgálat nélkül jelentkezhetnek felvételre a kereskedelmi főiskolákra, a melyeknek tanulmányi ideje két évre terjed. Ilyen kereskedelmi főiskolák: 1. a budapesti kereskedelmi akadémia, 2. a kolozsvári kereskedelmi akadémia, 3. a budapesti keleti kereskedelmi akadémia, 4. a fiumei kiviteli akadémia. A főtnevezett hallgatók ezen főiskolában is tandíjmentességet fognak élvezni.

Nagyvárad, 1915 szept. hó 7.

Eleméry Ferenc,
 katonai ügyi tanácsnok.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Miniszter ur 9000—915. eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyváradai és idegen illetőségű: 1865 évtől 1872. évig bezárólag terjedő időközben született népfelkelésre kötelezettek bemutatató szemléje Nagyváradon a Lázár Vilmos-utca 3. sz. a. sorozó helyiségben (volt csendőrniskola) 1915. évi szeptember hó 27-ig napjától október hó 6-ik napjáig terjedő időközben fog megtartatni a következő sorrendben:

1915. évi szeptember hó 27-én (Hétfőn) a nagyváradai illetőségű 1872. évi születésűek és az 1871. évi születésűek között az A. kezdőbetűtől S.-ig bezárólag.

1915. évi szeptember 28-án (Kedden) a nagyváradai illetőségű 1871. évi születésűek S.-től Z.-ig az 1870. évi születésűek és az 1869. évi születésűek között. A. tól I.-ig.

1915. évi szeptember hó 29-én (Szerdán) a nagyváradai illetőségű 1869. évi születésűek K.-tól Z.-ig és az 1868. évi születésűek.

1915. szeptember 30-án (Csütörtökön) a nagyváradai illetőségű 1867. évi születésűek és az 1866. évi születésűek között az A.-tól K.-ig bezárólag;

1915. évi október 1-én (Pénteken) a nagyváradai illetőségű 1866. évi születésűek L.-tól Z.-ig és az 1865. évi születésűek.

1915. évi október 2-án (Szombaton) az idegen illetőségű 1872., 1871. évi születésűek és az 1870. évi születésűek A.-tól C.-ig;

1915. évi október 4-én (Hétfőn) az idegen illetőségű 1870. évi születésűek H.-tól Z.-ig és az 1869. évi születésűek;

1915. évi október 5-én (Kedden) az idegen illetőségű 1868. és 1867. évi születésűek;

1915. évi október hó 6-án (Rszerdán) az idegen illetőségű 1866. és 1865. évi születésűek.

tésűek, továbbá az eddigi népfelkelő bemutatató szemlére bármi okból elmaradtak.

Felhívom ennél fogva az 1865—1872. évi születésű népfelkelésre kötelezettek, hogy a mindenkor reggel 8 órakor kezdődő bemutatató szemlén, tisztán és rendes tiszta öltözetben annál is inkább jelenjenek meg, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezetnek elő, s azonfelül az 1890. évi XXI. t. c. 4. § a értelmében katonai büntető eljárás utján egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel fognak büntettetni.

Azon körülményt, hogy az illető egyén a honvédségben, hadseregben milyen rangot viselt, a birtokában levő tiszti kinevezési okmánnyal, végelbocsajtó levéllel esetleg népfelkelési igazolványi könyvvel stb. a szemlé alkalmával igazolni tartozik.

Az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére vonatkozó igényt a népfelkelő bemutatató szemlén kell érvényesíteni. — Az igényt a szemlebizottság elé állás alkalmával élő szóval kell bejelenteni, s egyuttal a tudományos képzettséget igazoló tanulmányi bizonyítványt is fel kell mutatni.

A karpaszomány viselésére igényel bir minden népfelkelő bemutatató szemlén fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált. 1865—1872. évi születésű népfelkelésre kötelezett egyén tekintet nélkül arra, hogy annak idején állott e már, s ha igen, mennyi ideig és mily minőségben katonai szolgálatban — aki igazolni tudja, hogy az egyévi önkéntességre jogosító tudományos képzettségnek birtokában van.

A megkívánt tudományos képzettséget bírja az, aki akár 1912. évi XXX. t. c. végrehajtási utasításában felsorolt, akár pedig a régi véderőtörvények hatálya alatt jogosultságot nyújtott tanintézetek valamelyikét elvégezte, bármikor is szerevén meg a vonatkozó tanulmányi bizonyítványt.

Nagyvárad, 1915 szeptember hó 6.

Eleméry Ferenc,
 katonai ügyi tanácsnok.